

Asia: VN/7059/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Sisäministeriö on pyytänyt Maanpuolustuskorkeakoululta lausuntoa asiassa. Puolustushallinnon käytännön mukaan lausunto annetaan puolustusministeriöstä ja se on laadittu yhteistyössä pääesikunnan kanssa.

Esitysluonnoksen mukaan pysyvän oleskelun edellytyksiä tiukennettaisiin. Pysyvän oleskeluluvan myöntämiseksi vaadittava oleskelu nostettaisiin normaalitilanteessa neljästä vuodesta kuuteen vuoteen. Kuuden vuoden oleskelun jälkeen pysyvän luvan voisi pääsääntöisesti saada hakija, jolla on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito ja kahden vuoden työhistoria.

Pysyvän oleskeluluvan voisi yhä saada neljän vuoden jälkeen täyttämällä yhden kolmesta vaihtoehtoisesta lisäedellytyksestä. Nämä ovat

40 000 euron vuositulot, Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa sekä

erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa. Kaikissa tilanteissa tietyn pituinen työhistoria sisältäisi vaatimuksen siitä, että se olisi kerrytetty niin, että mukana olisi yhteensä enintään kolme kuukautta turvautumista työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen.

Pysyvän oleskeluluvan voisi saada myös suorittamalla Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai yliopistossa alemman korkeakoulututkinnon. Tällöin oleskelulupaan ei liittyisi vaatimusta tietyn pituisesta oleskelusta, vaan se riippuisi siitä, kuinka nopeasti ulkomaalainen olisi suorittanut sanotun tutkinnon. Lisäksi vaadittaisiin suomen tai ruotsin kielen kehittyvää kielitaitoa.

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntämisedellytyksiin lisättäisiin pitkään oleskelleiden direktiivin sallimat kotoutumisedellytykset kansallista pysyvää oleskelulupaa vastaavasti. Käytännössä kyse olisi suomen tai ruotsin kielen taidon edellyttämisestä.

Lisäksi pysyvän oleskeluluvan ja pitkään oleskelleen oleskeluluvan rikosesteitä tiukennettaisiin säätämällä ehdottoman vankeusrangaistuksen vaikutuksesta oleskeluajan laskentaan.

Vaikutukset Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettaviin tutkintoihin

Yleisesti esitys on kannatettava. Esityksessä uutena lisättäväksi esitetty 56 c § koskee pysyvän oleskeluluvan myöntämistä Suomessa suoritettua korkeakoulututkinnon perusteella. Pykälän 1 momentin mukaan pysyvä oleskelulupa myönnettäisiin ulkomaalaiselle, jolla olisi kehittyvä suullinen ja kirjallinen suomen tai ruotsin kielen taito ja joka olisi suorittanut Suomessa yliopistolain (558/2009) 7 §:ssä tarkoitetun tutkinnon, maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) 6 §:ssä tarkoitetun tutkinnon, ammattikorkeakoululain (932/2014) 11 §:ssä tarkoitetun ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon, poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1164/2013) 14 §:ssä tarkoitetun ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon; tai Ahvenanmaan korkeakoulusta annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2002:81) 19 §:ssä tarkoitetun ylemmän korkeakoulututkinnon.

Perusteluiden mukaan ”Ehdotettu momentti koskisi ylempiä korkeakoulututkintoja ja jatkotutkintoja sekä alemmista korkeakoulututkinnoista

yliopistotutkintoja. Tämän mukaisesti 1 ja 2 kohdissa viitattaisiin yliopistolakiin ja maanpuolustuskorkeakoulusta annettuun lakiin ilman tarkempaa määritystä siitä, mitä tutkintoja niiden osalta tarkoitettaisiin. Molempien lakien viitatus pykälät sisältävät sekä alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot että jatkotutkinnot. Koska ammattikorkeakoulututkinnoista hyväksyttäisiin vain ylemmät tutkinnot, tämä mainittaisiin erikseen niitä koskeissa momentin 3–5 kohdissa.”

Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008, MpkkL) 6 §:n (745/2024) mukaan Maanpuolustuskorkeakoulussa voidaan suorittaa:

- 1) sotatieteiden kandidaatin tutkinto, joka on alempi korkeakoulututkinto;
- 2) sotatieteiden maisterin tutkinto, joka on ylempi korkeakoulututkinto;
- 3) sotatieteiden tohtorin tutkinto, joka on jatkotutkinto.

MpkkL 17 § 3 momentissa (745/2024) säädetään kelpoisuudesta jatkotutkintoon johtaviin opintoihin. Sen mukaan ”kelpoinen opiskelijaksi

opintoihin, jotka johtavat sotatieteiden tohtorin tutkintoon, on henkilö, joka on suorittanut sotatieteiden maisterin tutkinnon Maanpuolustuskorkeakoulussa. Erityisistä syistä sotatieteiden tohtorin tutkintoa suorittamaan voidaan hyväksyä hakija, jolla on muussa korkeakoulussa suoritettu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto.”

Puolustusministeriö esittää 56 c §:n perusteluissa tarkennettavaksi, että kyse on maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) 6 §:ssä tarkoitetun sotatieteiden maisterin tutkinnon viranomaisyhteistyön koulutusohjelmasta (SMVIR) ja sotatieteiden tohtorin tutkinnosta. Jo sotatieteiden kandidaatin ja täten automaattisesti upseereiden osalta myös sotatieteiden maisterin tutkinnon opiskelijavalinnassa hakukelpoisuutena on Suomen kansalaisuus. Näin ollen MpkkL 6 §:n 1 momentin 1 kohta ei mahdollista pysyvän oleskeluluvan saamista kandidaatin tutkinnon perusteella, koska oleskelulupa-asiat eivät koske Suomen kansalaisia. Näin on myös upseerina sotatieteiden maisterin tutkintoa opiskelevan kohdalla.

SMVIR koulutusohjelman hakukelpoisuuden ehtona ei ole Suomen kansalaisuus, jolloin SMVIR opiskelijat voivat olla ulkomaalaisia. On

myös huomioitava, että pääsääntöisesti sotatieteiden tohtorin koulutusohjelmaan hyväksyttävät henkilöt ovat suorittaneet sotatieteiden maisterin tutkinnon, eli ovat Suomen kansalaisia. Suomen kansalaisuus ei kuitenkaan ole tohtoriksi hakeutuvan kelpoisuusehtona. Näin ollen sotatieteiden tohtoriksi valmistuva voi olla myös ulkomaalainen.

Puolustusministeriö nostaa huomioitavaksi sen seikan, että yleisesikuntaupseerin (YEK) tutkinto on ollut MpkkL 6 §:ssä tarkoitettu tutkinto ennen

vuoden 2025 lakimuutosta. Yleisesikuntaupseerikurssilla on voinut olla myös ulkomaalaisia opiskelijoita. Vuoden 2025 aikana vanhan mallisesta yleisesikuntaupseerin tutkinnosta valmistuvat viimeiset opiskelijat.

Esitetään perusteluihin tarkennettavaksi, ettei ehdotetun lain 56 c § koske aikaisemmin suoritettua yleisesikuntaupseerin tutkintoa.

EU/ETA-maiden ulkopuolisten luonnollisten henkilöiden ja yhteisöjen kiinteistöhankinnat

Puolustusministeriö on luvittanut vuodesta 2020 lähtien EU/ETA-maiden ulkopuolisten luonnollisten henkilöiden ja yhteisöjen kiinteistöhankintoja. Luonnolliset henkilöt, joilla ei ole EU/ETA-maan kansalaisuutta sekä yhteisöt, jotka ovat rekisteröity EU/ETA-maiden ulkopuolelle tai sellaiset yhteisöt, joissa mainitun alueen ulkopuolista omistusta on vähintään 10%, ovat lupavelvollisia. Erityisesti lupavelvollisten luonnollisten henkilöiden kohdalla maassa oleskeluun liittyvät kysymykset ovat oleellisia kiinteistönhankinnan yhteydessä, koska kiinteistön käyttö voi rajoittua ilman riittävää maassa oleskelun oikeutta.

Voimassa olevan lupalain 5 §:ssä säädetään luvan myöntämisen edellytyksistä ja pykälässä mainitaan voimassa olevan ulkomaalaislain (301/2004) 149 § luvan hylkäämisen perusteena. Sen mukaisesti

lupaa ei voida myöntää henkilölle, joka on ulkomaalaislain nojalla saanut lainvoimaisen karkotuspäätöksen ja joka oleskelee maassa laittomasti.

Oleskeluluvalla voi tietyissä tilanteissa olla merkitystä myös lupaharkinnassa esimerkiksi kiinteistöhankinnan uskottavuutta, loogisuutta ja tarpeellisuutta tai kiinteistöllä vierailemisen sekä siten laajemmin kiinteistön käyttämisen edellytyksiä punnittaessa.

Pysyvän oleskeluluvan myöntämisedellytysten tiukentaminen lisää kiinteistöomistuksen valvonnan näkökulmasta oleskelulupajärjestelmän selkeyttä eri lupaluokkien välillä suhteessa henkilön maassaolon ajalliseen keston sekä oleskelun pysyvyyteen tai tilapäisyyteen. Erityisen merkityksellisenä ja kannatettavana ulottuvuutena näyttäytyy pysyvän oleskeluluvan myöntämisedellytyksiin lisätty 56 §:n 6 momentin nuhteettomuusedellytys. Sen mukaisesti ehdoton vankeustuomio aiheuttaisi ulkomaalaisen oleskeluajan katkeamisen ja alkamisen alusta. Kiinteistöomistuksen valvonnan näkökulmasta tämä helpottaa ministeriön edellytyksiä arvioida kiinteistön ostajan nuhteettomuutta sekä hänen yhteiskunnan turvallisuudelle aiheuttamaa uhkapotentiaalin todennäköisyyttä, mikäli henkilöllä on esittää pysyvä oleskelulupa. Erityisesti tietyt rikokset, kuten maanpetos- ja terrorismirikokset sekä osallistuminen järjestäytyneeseen rikollisuuteen, voivat vaarantaa lupalaissa tarkoitetun kansallisen turvallisuuden. Tiukentuvien myöntämisedellytysten myötä käytännössä tällaisiin tekoihin syyllistyneet henkilöt eivät voisi helposti saada pysyvää oleskelulupaa tai niihin syyllistyminen voisi johtaa maasta karkotukseen ja maahantulokieltoon.

Hallitus antoi 6.2.2025 eduskunnalle esityksen (HE 2/2025 vp) ulkomaisten kiinteistöhankintojen kiellosta. Puolustusministeriö toteaa, että pysyvän oleskeluluvan myöntämisen edellytysten tiukentaminen voi jatkossa vaikuttaa myös venäläisten mahdollisuuksiin ostaa kiinteistö Suomesta. Mikäli eduskunnalle annettu esitys lupalain muuttamisesta tulee hyväksytyksi ja rajoitusta sovellettaisiin Venäjän kansalaisiin, niin sen myötä pysyvä oleskelulupa muuttuu käytännössä kiinteistön hankinnan edellytykseksi. Tämä on hyvä huomioida pysyvästä oleskeluluvasta johtuvana suorana oikeusvaikutuksena.

Nurminen Minnamaria  
Puolustusministeriö

Herrala Jenni  
Puolustusministeriö